

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar “Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni dwar l-Avjazzjoni: Ewropa Miftuħa u Konnessa”

(COM(2017) 286 final)

u dwar

“Proposta għal Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar is-salvagwardja tal-kompetizzjoni fit-trasport bl-ajru, li jhassar ir-Regolament (KE) Nru 868/2004”

[COM(2017) 289 final – 2017/0116 (COD)]

(2018/C 197/09)

Relatur: **Jacek KRAWCZYK**

Konsultazzjoni	Kummissjoni Ewropea, 5.7.2017 Parlament Ewropew, 15.6.2017 Kunsill, 19.6.2017
Bażi legali	L-Artikoli 100(2) u 304 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea
Sezzjoni kompetenti	Sezzjoni Speċjalizzata għat-Trasport, l-Energija, l-Infrastruttura u s-Socjetà tal-Infommazzjoni
Adottata fis-sezzjoni	4.1.2018
Adottata fil-plenarja	17.1.2018
Sessjoni plenarja Nru	531
Riżultat tal-votazzjoni (favur/kontra/astensjonijiet)	115/1/4

1. Konkluzjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1. Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew jafferma mill-ġdid il-pożizzjoni li adotta fl-opinjoni tiegħu dwar ⁽¹⁾ “il-Pakkett tal-Avjazzjoni I” li l-ghan prevalenti għall-Istrateġija tal-Avjazzjoni għall-UE, kif ippreżentat mill-Kummissjoni Ewropea f'Diċembru 2015, jenhtieg li jkun li “tittejjeb il-klima ta' investiment sabiex jithegġeg iżjed investiment Ewropew fl-industrija tal-avjazzjoni tal-UE, u li jizdiedu l-kompetittività tas-settur u r-rwol tiegħu għall-ekonomija, sabiex b'hekk jiġu promossi t-tkabbir ekonomiku globali u l-holqien ta' impjiegi godda”.

1.2. Il-KESE jenfasizza l-importanza kruċjali tal-kwalità tal-implimentazzjoni tal-Istrateġija tal-Avjazzjoni għall-UE għas-suċċess tal-avjazzjoni ċivili tal-UE. Kundizzjonijiet interni u esterni li qed jinbidlu b'mod rapidu, l-iżvilupp tas-swieq f'diversi direzzjonijiet, pressjoni dejjem tikber fuq in-nies u l-kumpaniji, kompetizzjoni dejjem tiżdied għewwa u barra l-UE, teknoloġiji godda li jholqu tfixkil u avvanz rapidu tad-digitalizzazzjoni: dawn huma biss ftit mill-isfidi li jridu jiġu indirizzati meta tiġi implimentata l-Istrateġija tal-Avjazzjoni tal-UE. Kif il-KESE ppreveda fl-Opinjoni tiegħu dwar “il-Pakkett tal-Avjazzjoni I” ⁽²⁾, l-Istrateġija saħhet il-vizibbiltà politika tal-avjazzjoni ċivili fl-aġenda tal-UE u din il-pożizzjoni jehtieg li tinzamm. F'dan il-kuntest, il-KESE jifrah lill-Kummissjoni Ewropea għall-perseveranza tagħha fil-promozzjoni ta' skema aċċettata u implimentata globalment għad-dekarbonizzazzjoni tal-avjazzjoni. Bl-istess mod, il-htieġa għal djalogu soċjali settorjali effettiv fil-livelli nazzjonali kif ukoll tal-UE trid tiġi appoġġjata aktar minn qatt qabel. Il-KESE jirreferi għal darb'ohra għall-Opinjoni tiegħu dwar “id-Dumping Soċjali fl-Avjazzjoni” ⁽³⁾ u jhegġeg lill-Kummissjoni biex tikkunsidra rimedji effettivi biex tiġi indirizzata s-sitwazzjoni.

⁽¹⁾ ĠU C 389, 21.10.2016, p. 86.

⁽²⁾ ĠU C 389, 21.10.2016, p. 86.

⁽³⁾ ĠU C 13, 15.1.2016, p. 110.

1.3. Il-KESE jappoġġja l-approċċ doppju tal-Kummissjoni għas-salvagwardja ta' kompetizzjoni internazzjonali ġusta – minn naħa, fl-ġħoti ta' aktar saħħa lil strument unilaterali biex jiġu mharsa interessi tal-avjazzjoni komunitarja tal-UE (Proposta għal Regolament dwar is-salvagwardja tal-kompetizzjoni fit-trasport bl-ajru, li jhassar ir-Regolament (KE) Nru 868/2004, minn issa 'l quddiem imsemmija bħala l-Proposta tal-Kummissjoni li tirrevedi r-Regolament 868/2004) u, min-naħa l-oħra, bit-tfittxija ta' mandati għan-negozjar ta' ftehimiet ġodda ta' aċċess għas-suq ma' pajjiżi terzi, flimkien ma' kunsens dwar kif għandha tinzamm il-kompetizzjoni ġusta. Il-KESE jibqa' konvint li ambjent ekwu jista' jkun żgurat biss b'mod sostenibbli jekk il-pajjiżi terzi jirrispettaw ukoll il-prinċipji bażiċi ta' protezzjoni tal-haddiema, kif definiti fl-istandards tal-ILO kif ukoll il-harsien tal-konsumatur u l-istandards ambjentali. Il-proposta tal-Kummissjoni li tirrevedi r-reviżjoni tar-Regolament 868/2004 tindirizza diversi nuqqasijiet fir-Regolament (KE) Nru 868/2004 fil-forma attwali tiegħu; madankollu, it-twaqqif ta' djalogu soċjali li jiffunzjona għandu jsir element integrali ta' klawżola ta' "kompetizzjoni ġusta" miftiehma b'mod reċiproku fil-ftehimiet internazzjonali tas-servizzi tal-ajru tal-Unjoni Ewropea. Il-KESE jappoġġja għalkollox l-isforzi tal-Kummissjoni biex jiġu żgurati aktar mandati biex jinfethu ftehimiet tal-avjazzjoni komprensivi ġodda u jitlob li n-negozjati li għaddejjin jitlestew b'mod rapidu u effiċjenti.

1.4. Il-linji gwida interpretattivi għal dispożizzjonijiet ta' sjieda u ta' kontroll jipprovdu ċarezza mtejbja dwar id-dispożizzjonijiet rilevanti tar-Regolament (KE) Nru 1008/2008 biex l-Istati Membri u partijiet ikkonċernati oħra jiġu meghjuna fl-implimentazzjoni kontinwa tagħhom. Madankollu, fil-fehma tal-Kumitat, dawn il-linji gwida ma jikkunsidrawx biżżejjed it-tibdil fis-suq li qed isehh u l-isfidi rivoluzzjonarji u strutturali li l-avjazzjoni Ewropea se tiffaċċja f'terminu qasir u medju. Jekk l-implimentazzjoni tal-Istrateġija tal-Avjazzjoni tal-UE trid tkun robusta, il-KESE jirrakkomanda li tiġi abbozzata valutazzjoni tal-impatt abbażi ta' numru ta' xenarji li twitti t-triq għal kunsiderazzjoni infurmata tal-kwistjoni ta' sjieda u kontroll.

1.5. Il-Kumitat jappoġġja l-linji gwida interpretattivi proposti dwar l-Obbligu ta' Servizz Pubbliku (OSP) inkluż fir-Regolament (KE) Nru 1008/2008, filwaqt li jinnota li l-iżvilupp tas-suq fuq perġodu twil – li jinvolvi htieġa dejjem akbar għal aktar konnettività tal-Istati Membri fil-periferija tal-UE jew bi swieq domestiċi żgħar – se jirrikjedi analiżi ekonomika u soċjetali ulterjuri u aktar profonda dwar kif jistgħu jiġu provduti aħjar konnessjonijiet sostenibbli bejn l-ajruporti ewlenin tagħhom u d-destinazzjonijiet ewlenin fl-UE biex ikunu indirizzati aħjar l-eżiġenzi tal-passiġġieri. Ser ikunu mehtieġa aktar diskussjonijiet politiċi dwar dan filwaqt li jitqies ukoll l-Indiċi ta' Konnettività ppreparat mill-Maniġer tan-Netwerk u issa ppubblikat fuq is-sit elettroniku tal-Kummissjoni Ewropea.

1.6. Il-Kumitat jemmen li r-Regolament (KE) Nru 1008/2008 jehtieġ li jiġi rivedut b'mod komprensiv. Minhabba l-importanza fundamentali tiegħu għas-settur, huwa importanti ħafna li l-proċess tar-reviżjoni jinkorpora feedback mill-partijiet ikkonċernati kollha – inklużi rappreżentanti tas-soċjetà ċivili – u li jippermetti li l-viżjoni fit-tul tal-avjazzjoni ċivili tal-UE, kif stabbilita mill-Istrateġija tal-Avjazzjoni għall-UE, issir realtà. Bil-kundizzjoni li l-Kummissjoni twettaq analiżi estensiva, u li din tkun ikkonfermata permezz ta' konsultazzjoni pubblika, ikun fl-aħjar interessi tal-UE li l-Kummissjoni attwali tipproponi reviżjoni tar-Regolament (KE) Nru 1008/2008.

1.7. Il-KESE huwa tal-fehma li, fil-livell tal-UE, il-Maniġer tan-Netwerk⁽⁴⁾ diġà beda l-proċess biex jittaffew l-interruzzjonijiet fis-Sistema tal-Ġestjoni tat-Traffiku tal-Ajru (ATM). Barra minn hekk, l-imsieħba soċjali diġà għandhom l-ghodda biex inaqqsu kwalunkwe impatt minhabba li huma implimentati b'mod reċiproku. Il-KESE jtenni li l-istrajks huma dritt fundamentali tal-haddiema u li d-dritt tal-istrajkar jaqa' barra mill-kamp ta' applikazzjoni tat-trattati tal-UE⁽⁵⁾. Skont il-prinċipju tas-sussidjarjetà, hija l-kompetenza tal-Istati Membri li jiddeterminaw kif dan id-dritt jiġi eżerċitat. Barra minn hekk, l-imsieħba soċjali żviluppaw sett ta' miżuri li jistgħu jiġu implimentati b'mod kongunt biex jitnaqqas ir-riskju ta' kunflitt industrijali ("Toolbox")⁽⁶⁾. Il-KESE jilqa' din l-inizjattiva bħala approċċ adegwat u effettiv sabiex jiġi evitat kemm jista' jkun it-tfixkil fit-traffiku tal-ajru. Il-passiġġieri u ċ-ċittadini tal-Ewropa se jkunu l-benefiċjarji aħharin ta' dan l-approċċ.

⁽⁴⁾ Il-Maniġer tan-Netwerk huwa direttorat fi hdan il-EUROCONTROL responsabbli għall-ippjanar tal-kapaċità tan-netwerk. Dan għandu jiżgura li l-kapaċità tat-traffiku tal-ajru ssir disponibbli u li tintuża bl-aħjar mod possibbli fl-operazzjonijiet ta' kuljum tan-netwerk pan-Ewropew. Għal dan il-ghan huwa jikkoopera mill-qrib mal-Istati Membri tiegħu u l-fornituri tas-servizzi tan-navigazzjoni tal-ajru nazzjonali tagħhom.

⁽⁵⁾ L-Artikolu 153(5) tat-TFUE.

⁽⁶⁾ ATCEUC, CANSO and ETF (2016): Toolbox for successful social dialogue in air traffic management, disponibbli hawnhekk: <http://www.etf-europe.org/files/extranet/-75/45567/Brochure%20ETF%20Toolbox%20March%202016.pdf>

1.8. Biex tkun tista' ssehh implimentazzjoni effiċjenti tal-Istrateġija tal-Avjazzjoni tal-UE, huwa essenzjali li fid-diskussjoni politika jiġu injettati l-fehmiet tas-soċjetà ċivili organizzata dwar il-konsegwenzi politiki, soċjali, ekonomiċi u ambjentali ta' dawn l-inizjattivi. Il-KESE, kif diġà stqarr f'diversi okkażjonijiet, huwa lest li jipparteċipa b'mod attiv f'dan il-proċess. Huwa wkoll ta' importanza kbira li fil-Parlament Ewropew u l-Kunsill tipproċedi minnufih aktar hidma leġislattiva dwar il-proposta li tirrevedi r-Regolament 868/2004 sabiex id-distorsjonijiet għall-kompetizzjoni internazzjonali jiġu indirizzati b'mod effettiv.

1.9. Il-KESE jtenni l-pożizzjoni adottata fl-Opinjoni tiegħu dwar "il-Pakkett tal-Avjazzjoni I" ⁽⁷⁾, fejn jirrakkomanda li "l-inkluzjoni tal-partijiet ikkonċernati fl-implimentazzjoni tal-Istrateġija għandha tkun akkumpanjata minn spjegazzjoni strutturata u konkreta tal-mod li bih ser tiġi implimentata l-Istrateġija". Għadu mehtieg pjan direzzjonali biex jiġi provdut aktar dettall dwar "kif il-Kummissjoni ser tindirizza lill-partijiet ikkonċernati bil-ghan li tiggarantixxi dan is-sehem kruċjali min-naha tagħhom. Il-mobilizzazzjoni tal-partijiet ikkonċernati kollha tal-avjazzjoni biex jaġixxu flimkien fuq l-implimentazzjoni tal-Istrateġija hija diffiċli iżda mehtieġa".

2. Introduzzjoni

2.1. Il-Komunikazzjoni mill-Kummissjoni COM(2017) 286 dwar L-Avjazzjoni: Ewropa Miftuħa u Konnessa (il-Komunikazzjoni) ppubblikata fit-8 ta' Gunju 2017, issegwi t-tneġġja tal-Kummissjoni Ewropea f'Diċembru 2015 ta' "Strateġija tal-Avjazzjoni għall-Ewropa" ⁽⁸⁾ (L-Istrateġija tal-Avjazzjoni tal-EU), li tistabbilixxi l-aġenda għal diskussjoni ffukata f'hdan il-komunità tal-avjazzjoni ċivili dwar l-elementi ewlenin neċessarji ta' politika tal-avjazzjoni olistika u kif l-aħjar li tiġi implimentata.

2.1.1. L-Istrateġija tal-Avjazzjoni għall-UE "(...) għandha l-ghan li tagħti spinta lill-ekonomija tal-Ewropa, bit-tishih tal-bażi industrijali tagħha u bl-issodar tal-pożizzjoni ta' tmexxija globali tagħha fl-avjazzjoni, filwaqt li tindirizza l-isfidi tal-klima u tal-ambjent, u b'hekk tikkontribwixxi b'mod dirett għall-prijoritajiet strateġiċi tal-Kummissjoni" ⁽⁹⁾. Billi qieset l-aspetti ekonomiċi, legali, ambjentali, politiki u soċjali tal-avjazzjoni, il-Kummissjoni qed issegwi approċċ olistiku għall-avjazzjoni u pproponiet objettivi biex jiġu indirizzati l-isfidi fis-suq tal-UE kif ukoll fis-swieq tal-avjazzjoni internazzjonali. Għad iridu jidhru r-rizultati l-aktar konkreti tal-implimentazzjoni tal-Istrateġija tal-Avjazzjoni tal-UE.

2.2. Il-KESE kien involut b'mod attiv hafna f'dawn l-aħhar snin fl-iżvilupp tal-politika tal-UE dwar l-avjazzjoni ċivili. Huwa organizza għadd kbir ta' seduti pubbliċi, konferenzi u avvenimenti bilaterali u multilaterali biex jipprovi aktar involviment tas-soċjetà ċivili f'diversi politiki dwar l-avjazzjoni ċivili tal-UE. Għaldaqstant huwa bena netwerk b'saħħtu ta' partijiet interessati tas-soċjetà ċivili tal-UE biex jirreagixxi b'mod attiv għal proposti li ġejjin mill-Kummissjoni kif ukoll biex jippermetti u jagħti setgħa lis-soċjetà ċivili biex tinvolvi ruhha f'dan id-dossier sensittiv u importanti hafna.

2.2.1. Fit-2 ta' Marzu 2015, il-Kummissjoni ddeċidiet li tikkonsulta lill-Kumitat dwar Politika tal-UE Integrata tal-Avjazzjoni. Bosta rakkomandazzjonijiet li jinsabu fl-Opinjoni tal-KESE dwar is-suġġett ⁽¹⁰⁾ (Settembru 2015) ġew inkluzi fil-Proposta finali tal-Kummissjoni. Sussegwentement, mal-preżentazzjoni tal-Istrateġija tal-Avjazzjoni għall-UE, il-Kumitat appoġġja b'mod qawwi l-Proposta tal-Kummissjoni fl-Opinjoni tiegħu dwar "il-Pakett tal-Avjazzjoni I" ⁽¹¹⁾ (Frar 2016).

2.3. Il-Komunikazzjoni attwali tal-Kummissjoni tindirizza kwistjonijiet kumplessi hafna, kull waħda minnhom b'għadd kbir ta' ramifikazzjonijiet politiki, legali u ekonomiċi. Il-Kummissjoni kienet elenkat dawn il-kwistjonijiet, fost oħrajn, fl-Anness ⁽¹²⁾ għall-Istrateġija tal-Avjazzjoni – bħala elementi integrali ta' "pjan ta' azzjoni" biex jintlahqu l-ghanijiet strateġiċi ewlenin.

2.4. Mill-erba' mizuri proposti fil-Komunikazzjoni, waħda hija proposta leġislattiva. It-tlieta l-oħra huma linji gwida ta' natura legali mhux vinkolanti. Flimkien, huma kif ġej:

— Proposta ġdida għal Regolament dwar is-salvagwardja tal-kompetizzjoni fit-trasport bl-ajru, li jhassar ir-Regolament (KE) Nru 868/2004,

⁽⁷⁾ ĠU C 389, 21.10.2016, p. 86.

⁽⁸⁾ COM(2015) 598 final.

⁽⁹⁾ COM(2017) 286 final, paġna 2.

⁽¹⁰⁾ ĠU C 13, 15.1.2016, p. 169.

⁽¹¹⁾ ĠU C 389, 21.10.2016, p. 86.

⁽¹²⁾ COM(2015) 598 final

- Linji gwida interpretattivi dwar Regoli dwar is-Sjieda u l-Kontroll ta' trasportaturi tal-ajru tal-UE inklużi fir-Regolament (KE) Nru 1008/2008,
- Linji gwida interpretattivi dwar ir-regoli dwar l-Obbligu ta' Servizz Pubbliku inklużi fir-Regolament (KE) Nru 1008/2008, u
- Dokument ta' Hidma tal-Persunal tal-Kummissjoni dwar "Practices favouring Air Traffic Management Service Continuity (Prattiki li jiffavorixxu l-Kontinwità tas-Servizz tal-Ġestjoni tat-Traffiku bl-Ajru)" (mhux disponibbli bil-Malti) ⁽¹³⁾.

3. Proposta legiſlattiva: Regolament ġdid li jissostitwixxi r-Regolament (KE) Nru 868/2004 (abbozz ta' reviżjoni).

3.1. Dokumenti ppubblikati mill-Kummissjoni flimkien mal-Komunikazzjoni jasserixxu l-htieġa ulterjuri li l-linji tal-ajru tal-UE jiġu mharsa ahjar mill-prattiki ta' kompetituri mhux tal-UE li huma meqjusa li jfixxlu l-kompetizzjoni ġusta fis-suq. Organizzazzjonijiet prinċipali fis-settur tal-linja tal-ajru tal-UE talbu lill-Kummissjoni tieġu azzjoni deċiżiva biex tindirizza dak li jikkunsidraw bħala nuqqas ta' approċċ xieraq għat-trasportaturi mhux tal-UE minn pajjiżi li ma jkollhomx regoli xierqa dwar kompetizzjoni ġusta. L-imsieħba soċjali għamlu talbiet simili abbażi tan-nuqqas ta' riſpett għal standards soċjali u tax-xogħol komparabbli. Il-Kummissjoni ħadet pożizzjoni korretta fir-rigward ta' dawn it-talbiet qawwija billi ressqet abbozz ta' regolament ġdid.

3.2. F'każijiet fejn il-konnettività u l-kompetizzjoni tal-UE jitpoġġew friskju, l-Unjoni jehtigilha tkun kapaċi taġixxi b'mod effettiv biex tiżgura li li ma jkunx hemm distorsjoni tal-kompetizzjoni fis-swieq tal-avjazzjoni internazzjonali, u li ma ssirx hsara lill-interessi tal-avjazzjoni tal-UE u li jiġu żgurati u jissahhu d-drittijiet u l-interessi tal-konsumaturi b'konformità mal-legiſlazzjoni tal-UE dwar id-drittijiet tal-konsumaturi u tal-passiġġieri. Ir-Regolament (KE) Nru 868/2004 kien mahsub biex jindirizza dawn il-kwistjonijiet permezz ta' azzjoni unilaterali tal-UE.

3.3. Ir-Regolament (KE) Nru 868/2004 wera li għandu ħafna dgħufijiet serji ⁽¹⁴⁾: juża għodod, proċeduri u kriterji li jirriżultaw mil-liġi kummerċjali, filwaqt li s-suq tal-avjazzjoni internazzjonali huwa rregolat minn ftehimiet tas-servizzi tal-ajru. Ir-Regolament (KE) Nru 868/2004 ġie kkritikat ukoll minhabba s-sanzjonijiet inadegwati tiegħu: ġie kkunsidrat bħala "toothless tiger (mhux effettiv)".

3.4. L-għan tar-reviżjoni jew is-sostituzzjoni tar-Regolament (KE) Nru 868/2004 kien kondiviż mill-Kunsill u mill-Kummissjoni. Il-Parlament Ewropew talab ukoll għal reviżjoni ta' dan ir-Regolament.

3.5. Il-partijiet ikkonċernati ġew ikkonsultati dwar proposta għal protezzjoni mtejbja kontra s-sussidjar u l-prassi ta' prezzijiet ta' bejgħ mhux ekwi. Gew ikkonsultati wkoll bħala parti mill-konsultazzjoni pubblika għall-abbozzar tal-Istrateġija tal-Avjazzjoni għall-UE tal-Kummissjoni. Bħala riżultat ta' dawn il-konsultazzjonijiet, ġie propost approċċ integrat mill-Kummissjoni bħala l-aqwa mezz biex jiġu indirizzati l-problemi identifikati. L-inklużjoni tat-tliet elementi importanti komplementari (negożjati internazzjonali, klawnsoli tal-kompetizzjoni ġusta fil-ftehimiet internazzjonali, reviżjoni tar-Regolament (KE) Nru 868/2004) tgħin biex dawn isahhu lil xulxin, tohloq sinerġiji, tagħmilha possibbli li tiġi salvagwardjata b'mod effiċjenti l-konnettività tal-UE u tappoġġja kompetizzjoni ġusta miftuħa bejn it-trasportaturi tal-ajru kollha.

3.6. Dan l-approċċ huwa mistenni wkoll li jkiseb benefiċċji ekonomiċi billi jippermetti lil-linji tal-ajru tal-UE biex jikkompetu b'mod ġust mat-trasportaturi tal-ajru tal-pajjiżi terzi; ikun ta' benefiċċju wkoll għall-ajruporti u l-passiġġieri tal-UE permezz ta' żieda fit-traffiku u fl-għażla.

3.7. Il-Proposta tal-Kummissjoni li tirrevedi r-Regolament (KE) Nru 868/2004 tipproponi li tingħata s-setgħa lill-Kummissjoni biex taġixxi b'mod deċiżiv bħala l-istituzzjoni mexxejja tal-UE li tiżgura l-aderenza mal-obbligi internazzjonali minn pajjiżi terzi fi hdan il-liġi u l-prinċipji stabbiliti sew tal-UE dwar it-trasparenza, is-sussidjarjetà u l-proporzjonalità. L-emendi proposti jissemplifikaw il-proċess u jinkoraġġixxu lill-partijiet ikkoncernati biex isolvu kwalunkwe kunflitt billi jirrikorru għall-proċedura ta' soluzzjoni tat-tilwim reċiproka kull meta jkun possibbli. Il-Proposta tal-Kummissjoni, għaldaqstant – jekk tiġi adottata – ser tindirizza b'mod effettiv id-dgħufijiet fir-Regolament (KE) Nru 868/2004 fis-seħh bħalissa.

⁽¹³⁾ SWD(2017) 207 final.

⁽¹⁴⁾ Studju għall-Kummissjoni f'April 2013 268/2004 – "A Case for Better Regulation (Każ għal Regolamentazzjoni Ahjar)".

3.7.1. Madankollu, diversi kwistjonijiet għadhom mhumiex ċari, b'mod partikolari liema miżuri tista' tiegħu l-Kummissjoni biex tiżgura l-konformità mal-obbligi internazzjonali minn pajjiżi terzi ⁽¹⁵⁾.

3.7.2. Thassib iehor li tqajjem mill-partijiet ikkonċernati huwa l-assenza ta' azzjoni prevista f'każijiet fejn parti terza tonqos milli tikkonforma mal-prinċipji bażiċi tal-protezzjoni tal-haddiema kif deskritt fl-istandards tal-ILO jew fejn il-protezzjoni tal-konsumatur u/jew l-istandards ambjentali mhumiex rispettati. Fid-dawl tal-approċċ olistiku segwit mill-Kummissjoni, huwa importanti li jiġi sottolinjat li għandu jiġi żgurat approċċ bilancjat bejn aċċess hieles għas-suq bħal tad-WTO u kompetizzjoni internazzjonali sostenibbli fl-interessi tal-impjegati u l-konsumaturi.

3.7.3. Il-Proposta tal-Kummissjoni li tirrevedi r-Regolament 868/2004 tipprovdi għal possibiltà oħra biex jiġu rimedjati d-distorsjonijiet. Billi tindirizza prattiki kummerċjali ingusti li jikkawżaw hsara lil linji tal-ajru tal-UE individwali, il-Kummissjoni tista' tintervjeni, jekk tiġi provduta evidenza prima facie li dawn il-prattiki ingusti jeżistu u għandhom effett ta' kawżalità u detrimental fuq linji tal-ajru tal-UE. L-Istati Membri u l-linji tal-ajru jistgħu jipprezentaw ukoll ilment.

3.7.4. Biex il-Proposta tal-Kummissjoni li tirrevedi r-Regolament 868/2004 taġixxi bħala katalist għal riżoluzzjoni volontarja tal-konflitti, huwa essenzjali li s-sanzjonijiet, jekk jiġu imposti, ikunu sinifikanti għall-parti terza. Għaldaqstant, il-Proposta tal-Kummissjoni tipprovdi miżuri bhas-sospensjoni ta' konċessjonijiet, ta' servizzi jew ta' drittijiet oħra tal-pajjiż terz, sakemm dan ma jwassalx għall-ksur tal-Ftehimiet tas-Servizzi tal-Ajru mal-pajjiż terz jew ta' obbligi internazzjonali oħrajn ⁽¹⁶⁾.

3.8. Għalhekk jista' jiġi argumentat li l-Proposta tal-Kummissjoni fil-verżjoni attwali tagħha tindirizza b'mod effettiv ir-riżervi ewlenin espressi kontra r-Regolament (KE) Nru 868/2004; biex il-Proposta tal-Kummissjoni li tirrevedi r-Regolament tilhaq l-effett mixtieq li taġixxi bħala deterrent għal pajjiżi terzi jew trasportaturi ta' pajjiżi terzi milli jdgħajfu l-kompetizzjoni fl-avjazzjoni internazzjonali, tista' tidher mehtieġa aktar kjarifika dwar il-miżuri li l-Kummissjoni tista' introduċi għal dan il-ghan u dwar l-approċċ usa' li għandu jiġi kkontemplat meta jiġi definit il-kunċett ta' kompetizzjoni "ingusta".

3.9. Madankollu, filwaqt li jappoġġja l-approċċ tal-Kummissjoni, xi dettalji jistgħu jsiru aktar stretti biex jiġi żgurat li r-Regolament rivedut ikun effettiv: jenhtieġ li jitnaqqas it-tul ta' investigazzjoni u jenhtieġ li ma jkunx possibbli li jitwaqqfu investigazzjonijiet minghajr kawża suffiċjenti – bħall-ftehim mal-partijiet dwar miżuri ta' rimedju u l-implimentazzjoni ta' dawn il-miżuri. Jenhtieġ li jkun hemm ukoll strument għal għajjnuna temporanja.

3.10. Sabiex l-industrija tal-avjazzjoni tal-UE tiġi salvagwardjata minn kompetizzjoni ingusta minn operatori ta' pajjiżi terzi, il-KESE jnsisti li Regolament gdid li jirrevedi dak attwalment fis-sehh irid imur lil hinn minn kunsiderazzjoni ta' protezzjoni mtejbja kontra s-sussidjar u prassi ta' prezzijiet ta' bejgħ mhux ekwi u jidentifika l-htieġa li tiġi indirizzata f'forma internazzjonali xierqa l-kwistjoni tal-kundizzjonijiet tax-xogħol li jiksru l-Konvenzjonijiet ILO.

4. Proposti mhux leġislattivi

4.1. Linji gwida interpretattivi dwar ir-regoli dwar is-sjeda u l-kontroll

4.1.1. Fl-aħħar Opinjoni tiegħu dwar l-Istrateġija tal-Avjazzjoni għall-UE ⁽¹⁷⁾, il-KESE qabel li l-ghan prevalenti tal-istrateġija jenhtieġ li jkun li jappoġġja t-tkabbir ekonomiku globali u l-holqien ta' impjiegi godda. Sabiex ikunu jistgħu jikbru, il-linji tal-ajru Ewropej jehtieġu aċċess għall-investiment – inkluż l-investiment barrani. Jenhtieġ li tinghata kunsiderazzjoni, madankollu, għall-fatt li xi gvernijiet mhux tal-UE qed jużaw l-investimenti bħala għodda strategika b'mod li huwa potenzjalment inkompatibbli mal-ispiritu u l-formulazzjoni tar-Regolament (KE) Nru 1008/2008.

⁽¹⁵⁾ Eżempju ta' prattika ingusta bħal din jista' jkun sitwazzjoni fejn setgħa ekonomika ta' pajjiż terz importanti tirrifjuta de facto aċċess għal trasportaturi tal-UE għal slots kummerċjalment importanti fl-ajruporti ewlenin tagħha.

⁽¹⁶⁾ COM(2017) 289, Article 13.

⁽¹⁷⁾ ĠU C 389, 21.10.2016, p. 86.

4.1.2. Skont ir-regoli attwali dwar l-investiment tal-UE għal linji tal-ajru barranin, l-investiment ma jistax jaqbeż 49 % tas-sjieda ⁽¹⁸⁾. Barra minn hekk, il-kontroll effettiv tal-kumpanija jeħtieġ li jibqa' f'idejn l-Istati Membri tal-Unjoni Ewropew jew iċ-ċittadini tagħhom ⁽¹⁹⁾. Dan l-aħhar, din ir-regola wasslet għar-reviżjonijiet ta' diversi investimenti barranin minn awtoritajiet tal-liċenzjar tal-Istati Membri u mill-Kummissjoni ⁽²⁰⁾.

4.1.3. Il-linji gwida interpretattivi dwar is-sjieda u l-kontroll ma jbidlux ir-regoli eżistenti dwar dawn iż-żewġ kwistjonijiet; madankollu, jispjegaw diversi aspetti proċedurali importanti. Barra minn hekk, jistabbilixxu liema skemi ta' investiment huma aċċettabbli jekk il-linji tal-ajru jkunu jridu jibqgħu joperaw bil-liċenzji tagħhom tal-UE.

4.1.4. Diversi każijiet ta' akkwisti strateġiċi ta' minoranza minn linji tal-ajru mhux tal-UE holqu dibattitu pjuttost kontroversjali dwar jekk dawn jiksru id-dispożizzjonijiet dwar is-sjieda u l-kontroll fir-Regolament (KE) Nru 1008/2008. Dawn huma indikattivi tat-tibdil fundamentali li qed isehh fl-avjazzjoni internazzjonali ⁽²¹⁾. Għalkemm il-KESE jilqa' bi pjaċir il-proposta għal linji gwida interpretattivi dwar is-sjieda u l-kontroll, iqs li huwa importanti li f'dan ir-rigward ma jitqiesx biss kif għandhom jiġu interpretati d-dispożizzjonijiet attwali, imma pjuttost li jiġi evalwat jekk dawn issa jkunux jirrikjedu reviżjoni fid-dawl tat-tendenzi tas-suq attwali u prevedibbli. F'dan il-kuntest, l-ġoti ta' opportunitajiet ta' investiment ibbażati fuq ir-riċiproċità huwa wiehed mill-aktar mezzi importanti li għandu jiġi segwit. Sabiex jiġi evalwat l-impatt tal-iżviluppi tas-suq fuq il-kompetittività Ewropea fil-futur medju u fit-tul, il-KESE jirrakkomanda li tiġi abbozzata valutazzjoni tal-impatt ibbażata fuq għadd ta' xenarji. Din se twitti t-triq għal kunsiderazzjoni infurmata tal-kwistjoni tas-sjieda u l-kontroll.

4.2. Linji gwida intepretattivi dwar ir-regoli dwar l-Obbligu ta' Servizz Pubbliku (il-linji gwida OSP)

4.2.1. Fl-UE hija rikonoxxuta l-ħtieġa li jiġu indirizzati każijiet fejn, fuq ċerti rotot u minhabba kundizzjonijiet speċifiċi, domanda insuffiċjenti jew falliment tas-suq, ma jkunx possibbli li jiġu pprovduti biżżejjed titjiriet biex jaqdu l-ħtiġijiet tal-komunitajiet lokali. F'dawn il-każijiet, l-Obbligi ta' Servizz Pubbliku (OSP) – permessi taht kundizzjonijiet speċifiċi hafna stabbiliti fir-Regolament (KE) Nru 1008/2008 – jistgħu jiggarrantixxu li reġjuni periferiċi jew li qed jiżviluppaw ikunu konnessi sew mal-bqija tal-Ewropa.

4.2.2. L-OSP intużaw ġeneralment minn Stati Membri biex jiżguraw konnessjonijiet fil-pajjiż tagħhom lejn u minn reġjuni mhux moqdiya biżżejjed. OSP huma soġġetti għal valutazzjoni ta' neċessità li tqis ir-rekwiżiti ta' proporzjonalità ⁽²²⁾, li wiehed jirrikorri għal mezzi ta' trasport, tariffi tal-ajru u kundizzjonijiet oħrajn, kif ukoll l-effett ikkombinat ta' trasportaturi tal-ajru li qed joperaw jew għandhom il-ħsieb li joperaw fuq ir-rotta ⁽²³⁾.

4.2.3. Ir-regoli eżistenti dwar l-OSP mhux dejjem kienu implimentati b'mod konsistenti, li seta' wassal għal distorjoni kemm tal-konnettività kif ukoll tal-kompetizzjoni fuq xi rotot. Tqajmu mistoqsijiet minn Stati Membri dwar il-kontenut tad-dispożizzjonijiet proċedurali tal-Linji Gwida tal-OSP.

4.2.4. Il-Linji Gwida tal-OSP jiddeskrivu l-metodoloġija proposta li trid tiġi segwita mill-Kummissjoni waqt il-valutazzjoni ta' kwalunkwe OSP. Dawn jikkonċernaw kolloxx mill-istabbiliment ta' OSP u proċeduri relatati għal spjegazzjonijiet dwar konċessjonijiet għal servizzi esklużivi u kumpens (rigward ir-regoli dwar l-ghajnuna mill-Istat).

4.2.5. Il-Linji Gwida tal-OSP se jikkontribwixxu għal implimentazzjoni u infurzar aktar trasparenti u aktar konsistenti tad-dispożizzjonijiet tar-Regolament (KE) Nru 1008/2008. Madankollu, il-KESE jistieden lill-Kummissjoni sabiex tiehu nota b'attenzjoni tal-Opinjoni tiegħu dwar "Applikazzjoni tad-Deċiżjoni dwar il-kumpens pubbliku għall-forniment ta' servizzi ta' interess ekonomiku ġenerali (2012/21/UE)" ⁽²⁴⁾ li tirrakkomanda rekwiżit ta' inqas piż fuq il-gvernijiet nazzjonali u lokali b'rabta mal-konformità u r-rapportar tagħhom dwar l-ghotjiet ta' OSP, speċjalment fejn il-ħtieġa għal intervent pubbliku

⁽¹⁸⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 1008/2008, l-Artikolu 4(f) (ĠU L 293, 31.10.2008, p. 3).

⁽¹⁹⁾ Ir-Regolament (KE) Nru 1008/2008, l-Artikolu 4(f) (ĠU L 293, 31.10.2008, p. 3).

⁽²⁰⁾ SWD(2017) 207 final, p. 4.

⁽²¹⁾ Eżempju: akkwist ta' minoranza ta' Air Berlin minn Etihad Airways bħala parti minn strateġija biex tinholq shubija b'saħħitha bejn diversi linji tal-ajru Ewropej u Etihad Airways.

⁽²²⁾ L-obbligu fir-rigward tal-ħtiġijiet tal-iżvilupp ekonomiku tar-reġjun.

⁽²³⁾ Regolament (KE) Nru 1008/2008, l-Artikolu 16(3) (ĠU L 293, 31.10.2008, p. 3).

⁽²⁴⁾ ĠU C 345, 13.10.2017, p. 45.

sabiex jiġu appoġġjati servizzi tal-linji tal-ajru soċjalment mehtieġa iżda mhux kummerċjalment vijabbli tidher biċ-ċar (eż. biex tinkiseb il-konnettività għal żoni remoti, gżejjer, eċċ.). Fl-istess hin, jehtieġ li jiġi kkunsidrat ir-rispett tal-istandards soċjali meta jkun qed jingħata l-appoġġ pubbliku.

4.2.6. L-Istati Membri fil-periferija tal-UE jew bi swieq domestiċi żgħar jesperjenzaw diffikultajiet dejjem jizjeddu mhux biss fl-iżgurar ta' konnessjonijiet domestiċi, iżda anke f'konnessjonijiet bejn l-ajruport ewleni tagħhom u destinazzjonijiet ewlenin fl-UE u lil hinn. Il-kwistjoni għalhekk mhijiex biss waħda ta' ċarezza regolatorja, iżda ekonomikament u politikament kif tiġi żgurata konnettività suffiċjenti għal destinazzjonijiet periferali fl-Ewropa, b'hekk tirrispondi ahjar għall-htigijiet tal-passiġġieri. L-Istati Membri kkonċernati huma interessati f'servizzi tal-ajru sostenibbli u affidabbli biex tiġi żgurata stabbiltà tal-ippjanar fit-tul irrispettivament minn kostijiet tal-għażla possibbli li jinholqu għat-trasportatur tal-ajru li jopera.

4.2.7. L-Indiċi tal-Konnettività għandu jipprovdi tagħrif dwar jekk tali approċċi usa' għall-OSP, li possibbilment jiżguraw aktar tkabbir ekonomiku, għandhomx ikunu ġustifikati. Fuq medda twila ta' żmien, wiehed jista' jargumenta dwar jekk id-dispożizzjonijiet fil-Linji Gwida tal-OSP jistgħux jibqgħu rilevanti u effettivi f'suq tal-avjazzjoni li qed jinbidel b'rata mgħaġġla.

4.3. Il-kontinwità tal-Amministrazzjoni tat-Traffiku tal-Ajru

4.3.1. Is-servizzi ta' navigazzjoni bl-ajru għandhom rwol kruċjali fl-iżgurar ta' konnettività tal-arja affidabbli filwaqt li jiggarrantixxu l-prestazzjoni sikura tal-flussi tat-traffiku tal-ajru. Fil-perjodi l-aktar traffiku tas-sena, is-sistema Ewropea tal-Gestjoni tat-Traffiku tal-Ajru (ATM) trid timmaniġġja aktar minn 30 000 titjira kuljum. Il-forza tax-xogħol għandha rwol essenzjali fit-twissil ta' dawn is-servizzi tal-ATM. Fl-Ewropa kollha, is-settur jimpjega 56 300 persuna: 17 370 kontrollur u 38 930 membru tal-persunal iehor li jahdmu fis-servizzi tan-navigazzjoni tal-ajru. Il-hidma f'dan is-settur mhux biss tehtieġ teknoloġija mill-aktar avvanzata iżda wkoll hilet personali u professjonali għoljin hafna. L-effiċjenza u r-reżiljenza tas-sistema tal-ATM dan l-ahhar tjebet b'mod konsiderevoli u kienet kapaċi tassorbi ż-żieda fit-traffiku ta' 68 % f'għoxrin sena, minn 5,8 miljun titjira fl-1995 għal 9,74 miljun fl-2014. Dan it-titjib fl-effiċjenza, filwaqt li jinżammu l-ogħla standards ta' sikurezza, kien possibbli biss bis-saħħa tal-impenn qawwi tal-partijiet interessati kollha fil-katina tal-valur tal-avjazzjoni fiż-Żona Unika Ewropea tal-Avjazzjoni.

4.3.2. Matul is-seduta pubblika organizzata mill-KESE dwar "Il-kontinwità tal-Ġestjoni tat-Traffiku tal-Ajru f'Ewropa Miftuħa u Konnessa", il-Maniġer tan-Netwerk spjega l-proċess li gie stabbilit biex jiġi minimizzat l-impatt tat-tipi kollha ta' interruzzjonijiet fl-Ewropa. Dawn il-miżuri jirrikjedu l-partecipazzjoni tal-Fornituri ta' Servizzi tan-Navigazzjoni bl-ajru (ANSPs), il-linji tal-ajru u l-Istati Membri. Dawn urew li huma mezz effiċjenti hafna biex jitnaqqas l-impatt ta' interruzzjonijiet għall-passiġġieri.

4.3.3. Waħda mill-kawzi possibbli ta' interruzzjonijiet hija l-azzjoni industrijali fis-settur tal-avjazzjoni. L-istrajks huma dritt fundamentali tal-haddiema u d-dritt tal-istrajkar jaqa' barra mill-kamp ta' applikazzjoni tat-trattati tal-UE⁽²⁵⁾. Huwa għalhekk obbligu tal-Istati Membri biex jiddeterminaw kif jista' jiġi eżerċitat id-dritt tal-istrajkar, u l-maġġoranza tal-Istati Membri għandhom liġijiet jew regolamenti speċifiċi li jistabbilixxu l-kundizzjonijiet għall-eżerċitar tad-dritt tal-istrajkar fl-ATM u fi kwalunkwe parti ohra tal-katina tal-valur tal-avjazzjoni tal-UE.

4.3.4. Is-sett ta' għodod għal djalogu soċjali li jirnexxi fil-ġestjoni tat-traffiku tal-ajru⁽²⁶⁾, miftiehem bejn l-imsieħba soċjali, huwa eżempju tajjeb ta' approċċ effiċjenti biex jiġu stabbiliti mekkanizmi li jimminimizzaw ir-riskju ta' interruzzjonijiet. Dawn il-miżuri huma implimentati abbażi ta' kunsens reċiproku. Il-KESE jilqa' l-proposta tal-imsieħba soċjali sabiex jiġi estiż l-ambitu tal-firmatarji u huwa lest li jipparteċipa f'din l-inizjattiva.

5. Proposti ohra

5.1. Biex tiġġieled kontra Prattiki li jaffettwaw hażin il-kompetizzjoni, u flimkien mal-Proposta tagħha għal Regolament 868 ġdid, il-Kummissjoni qed tinkoraġġixxi l-inkluzjoni ta' regoli estensivi dwar il-kompetizzjoni fi ftehimiet tal-avjazzjoni komprensivi ma' pajjiżi terzi⁽²⁷⁾. Hija qed thegġeg lill-Kunsill biex jagħtiha mandati godda biex tiftah negozjati dwar ftehimiet ohra bħal dawn mal-Bahrain, ic-Cina, il-Kuwajt, il-Messiku, l-Oman u l-Arabja Sawdija. Il-Kummissjoni qed tinsisti wkoll –bir-raġun – dwar l-iffirmar immedjat tal-Ftehim Komprensiv tal-UE dwar l-Avjazzjoni mal-Ukrajna.

⁽²⁵⁾ L-Artikolu 153(5) tat-TFUE.

⁽²⁶⁾ <http://www.etf-europe.org/files/extranet/-75/45567/Brochure%20ETF%20Toolbox%20March%202016.pdf>.

⁽²⁷⁾ SWD (2017) 182 final, 3.4.4.

5.2. L-ewwel ftehim komprensiv ta' dan it-tip (il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru – ATA) konkluż bejn l-UE u l-Istati Uniti (2007) fir-rigward tal-kompetizzjoni ingusta jistabbilixxi kooperazzjoni bejn ir-regolaturi tal-kompetizzjoni, li johlq qafas għal koordinazzjoni. L-Artikolu 14 tal-ATA jindirizza azzjoni fir-rigward tas-sussidji u l-appoġġ tal-istat ⁽²⁸⁾ u jinkludi wkoll dispożizzjonijiet li jagħtu lill-Kumitat Kongunt tal-ATA d-dritt li jsolvu tilwim potenzjali – inkluż billi jsir rikors għal procedura newtrali tal-arbitraġġ. Il-valur miżjud prinċipali ta' tali ftehimiet komprensivi jinsab fil-konvergenza regolatorja ta' bosta oqsma ewlenin (standards ta' sikurezza, ċertifikati u liċenzji, kif ukoll fil-qasam sensittiv tas-sigurtà). F'dan il-kuntest dan jirrelata wkoll mal-ghajnuna mill-istat u l-appoġġ mill-istat.

5.3. Sal-lum, għe konkluż ftehim komprensiv dwar l-avjazzjoni mal-Kanada. Attwalment, il-ftehim mal-Brazil qed jiġi nneozjat mill-ġdid u l-UE kkonkludiet negozjati mal-Iżrael, il-Ġordan, il-Marokk, il-Moldova u l-Ġeorġja. Għadhom għaddejnin negozjati mal-Awstralja u ma' New Zealand. Wara l-ġhotti tal-mandati tal-Kunsill fl-2016, inbdew negozjati mal-Assoċjazzjoni tan-Nazzjonijiet tax-Xlokk tal-Asja, il-Qatar, l-Emirati Għarab Magħquda u t-Turkija. F'kull każ, il-kwistjoni tal-klawsoli tal-kompetizzjoni għusta ffurmat parti min-negozjati ⁽²⁹⁾.

5.4. Bil-kundizzjoni li l-Kummissjoni jirnexxielha tikkompleta l-ATAs li attwalment nġhatat mandat għalihom, il-KESE jinnota l-isforzi tal-Kummissjoni biex tiżgura mandati oħrajn biex tiftaħ ftehimiet tal-avjazzjoni komprensivi godda u jhegġeġ in-negozjar rapidu u effiċjenti ta' dawk li diġà nbdew. Madankollu, il-prattiki tax-xogħol ta' ċerti pajjiżi u tal-linji tal-ajru tagħhom huma sors ta' tħassib u jista' jkollhom impatt negattiv fuq il-kompetizzjoni għusta fis-suq tal-avjazzjoni internazzjonali. Għalhekk, il-KESE jhegġeġ lill-Kummissjoni biex tiżgura li l-operaturi Ewropej jiġu ttrattati b'mod ġust u jkunu żgurati kundizzjonijiet ekwi. Il-KESE jirrakkomanda li l-Kunsill u l-Kummissjoni jagħrfu l-htieġa li jiġu nneozjati klawżoli soċjali vinkolanti fil-ftehimiet tal-UE fil-qasam tal-avjazzjoni ma' pajjiżi terzi.

Brussell, is-17 ta' Jannar 2018.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Georges DASSIS

⁽²⁸⁾ Il-Ftehim dwar it-Trasport bl-Ajru bejn l-UE u l-Istati Uniti, iffirmat fil-25 u t-30 ta' April 2007, l-Artikolu 14.

⁽²⁹⁾ SWD (2017) 182 final, 2.2.1.3.